

KIADJA A DÁVID FERENCZ EGYLET.

SZERKESZTIK Dr. BRASSAI SÁMUEL és BOROS GYÖRGY.

Előfizetési ára egész évre 2 korona 40 fillér (1 fjt 20 kr.) Egyes szám ára : 24 fillér (12 kr.)
A Dávid Ferencz Egylet rendes tagjai, 5 évi kötelezettséggel, egy évre csak 2 koronát fizetnek. Minden pénz Gálfi Lőrincz egyll. pénztárnokhoz küldendő Kolozsvárra (viz-utca 5. sz.)

Az élet.

Én vagyok — így szól az Ur — amaz első;
Könnyü a kezdet, vígan reng a bölcső,
Csendes tó ringat rózsalevelet,
S a kis alvóval angyal enyeleg.

És szól az Ur: én vagyok az utolsó.
Könnyü a vég, bezárul a koporsó;
Lethe vizén lebeg kis csolnakunk,
Oh jó, hogy egyszer csak megnyughatunk!

Nehéz bölcsőnk s koporsónk közt a pálya,
Hol az erős, ki a harctért megállja?
Fölemeli a balsors vaskezét,
S reményünk várát úgy morzsolja szét.

Én vagyok — szól hozzánk az Ur — atyátok,
Az én kezemben áldás lesz az átok.
Atyám, öledbe hajtom fejemet,
Bizom tebenned s szívem nem remeg.

Érzem erőmet, a hit megacézol,
Mindközelebb visz a küzdelem a célhoz;
S szent örömben ajkam felkiált:
Oh gyönyörű lét! Gyönyörű világ!

Sántha Károly.

Készüljünk a nagy ünnepre.

Közeleg az idő s már-már itt is van, midőn Magyarországnak minden igaz és hű fia összekulcsolt kézzel fog feltekinteni a magas égre. Egy mély sohaj, egy közös hálaima fog rebegni az ajkakon Kárpátoktól le az Adriáig.

Nemcsak hálát adunk, hanem áldozunk is a haza oltárán ott fenn az ország szívében Budapesten. Ez nem lesz véres áldozat, a milyent áldoztak öseink ezer csaták után. Ez verejtékes áldozat lesz, mely a munkás homlokról fog az oltárra hullani.

Ez egy új Etelközi szerződés lesz, de a melyet nem karddal, hanem tollal, nem vérrel, hanem tentával fogunk kiállítani. Harczy jellegünk helyett a békéjét s ennek fegyvereit fogjuk használni s arra teszünk fogadást, hogy ebben a hazában minden lakót meghódítunk a mivelődésnek, meg a nemzeti kulturának.

Minden élő lény megmozdul akkor, mert nemcsak a magyar nemzetnek, hanem a természetnek is májusi tavasza lészen.

Minden unitáriusnak meg kell mozdulni, hittel, szeretettel és áldozatkészséggel.

Nyissátok ki templomotok ajtait, hadd mehessen be mindenki bármikor, de nyissátok ki egy napon és jelenjék meg akkor mindenki az Isten előtt s adjon hálát, hogy megtartotta életét; hogy emlékezzék vissza azokra a dicső elődökre, a kik nekünk megtartották e hont s abban azt a kis egyházat, a mely mindig azt hirdette, a mit nagy alapítója Dávid Ferencz: *a hit Istennek ajándéka*. Zengjetez dicsőítő szép énekeket a mi megtartó Istenünknek. Először áldozzunk Istennek!

Főleg a mostani idő szelleme oly rideg s annyira sivárrá teszi az embereket, hogy némelyek nem ismerik meg azt, a mi jó s megvetik mindazt, a mi szent. Hiszem, szeretem hinni, hogy közöttünk nincsen olyan, a kit ne fogna el a kegyeletes érzés azért az egyházért, a mely alkalmas és alkalmatlan időben a vigasztalás igéit hirdeti s a megszentelés áldásait osztogatja. Lehetetlen, hogy elfeledve lenne az a magasztos hymnus, az az áldó imádság, a melyet hallottunk az Isten házában. Ime, itt az idő, hogy fejezzük ki hálánkat látható jelekkel s kedves áldozatokkal is.

Ki nem lenne boldog, ha az a tudat éltetné, hogy az Ur szolgálóját megmentette a mindennap gondjaitól, hogy szolgálhasson

Istennek teljes lelkével, teljes életével. Itt van az alkalom, hallgassunk a biztató szövegre, s vigyük el áldozatunkat az Isten oltárára.

És mindezek mellett tegyük meg egyet, a mivel eddig is tartoztunk, de a mire ilyen jó alkalmunk még nem volt, írjuk meg és tegyük nyilvánossá egyházközseink (ekklésiáink) történelmét.

Világosabban szólunk. Mindenik lelkész tegye kötelességévé egyháza történelmének a megírását a jelen ünnepi évben. Ez teljességgel nem lehetetlen, hiszen némely nagyobb egyházé már ki van adva, másoké pedig nagyobb részt össze van gyűjtve.

Nemde nagyon szép és méltó ünnepélyt lehetne rendezni a szent Mihálynap vasárnapján, mely különben is a hálaadás napja, ha ezt az egyház ünnepévé tennők s akkor mindenik lelkész bemutatná egyháza történelmének főbb részleteit. Bizonytal nagy hatása lenne a most élő nemzedékre, ha a honfui érzelm mellett az egyházinak is tért adnánk egy napon! Meg vagyunk győződve, hogy akkor, midőn az ég áldásai is már kezében lesznek mindenkinek, az áldzatkésztség bizonytal megnyilatkoznék, ha addig jeltelen lett volna.

Készüljünk a nagy ünnepre!

Boros György.

Alakítsuk meg az ekklésiákban a D. F. Egylet egyleti köröket!

Az a magasztos eszme, mely a Dávid Ferencz Egylet megalakulásában kifejezést nyert és az a szép cél, melyet a megalakult egylet maga elé tűzött, csak úgy valósulhat meg teljes mértékben, ha most már az egyes ekklésiákban is megalakulnak a Dávid Ferencz egyleti körök. Az a buzgó munkásság, melyet a választmány a lefolyt tizenegy év alatt végzett minden téren, ennek egyengette útját, midőn törekedett, hogy az eszme minél szélesebb körben elterjedve, népünk szívéig hatoljon. E cél részben már el van érve. Tovább fejleszteni nekünk lelkészeknek és tanítóknak kötelességünk és pedig szent kötelességünk, az által, hogy megalakítsuk ekklésiáinkban a Dávid Ferencz egyleti köröket. Erről akarom elmondani, a t. szerkesztőség engedelmével, egy rövid cikk keretében, egy és más gondolatomat

Legyen a neve: „Dávid Ferencz egyleti önképző és olvasó kör.”
Egyfelől azért, mert a D. F. E. a társadalmunkon erőt vett vallási

közöny megtörésén fáradozik; meg akarja nemesíteni a családi, társadalmi és egyházi életet, azon örökbecsű eszmék felelevenítésével, melyek egykor az embereket, nagyokat és kicsinyeket egyaránt boldogokká és megelégedettekké tettek. Másfelől pedig azért, mert a vallásos és valláserkölcsei eszmék propagalása mellett, másnemű szellemi táplálékra is szüksége van népünknek, a mint azt Kozma Ferencz buzgó választmányi tagunk egy alkalommal igen szépen kifejezte.

Népünk földmivelő nép, s mint ilyennek a tavasz kezdetétől az ősz végéig igénybe veszik minden idejét a mezei munkák. Ez okból az alakítandó körnek tulajdonképeni működése a téli időszakban kell történjék, a midőn a mezei munkák szünetelnek. Véleményem szerint legczélszerűbb beosztás lenne: *november 15-től márczius 15-ig*. Megkezdéné működését november 15-én vagyis a Dávid F. halála évfordulóján rendezendő ünnepélylyel és végezne márczius 15-én, e nap magasztos emlékét megszentelő nemzeti ünnepély rendezésével.

A jelzett időszak *minden hó 15-én*, illetve az ahhoz legközelebb eső vasárnap, csekély belépti díj mellett, rendez felolvasás, szavallat, ének és táncmulatsággal egybekötött estélyt. A decz. 15-iki estély azonban ne legyen tánczczal egybekötve, fenntartandó lévén székely népünk azon ősi szép szokása, hogy advent idején mulatságot nem rendez. A felolvasások tárgya: valláserkölcsei, társadalmi, egyház-, haza- és irodalom történetből lenne véve. Megválasztásában a helyes érzék és tapintatosság a legjobb irányadó. És meg vagyok győződve, hogy népünk — legalább is a jobb érzésűek — lelki örömmel venne részt az ily estélyeken, mint a hol nemes és élvezetes szórakozást találna.

Hetenként kétszer, előre meghatározott este, rendes összejövetelt, gyűlést tartana. Mely alkalommal barátságos beszélgetés mellett, lapok olvasása lenne a főfoglalkozás. Ily czélból alkalmas lenne: „Unitárius Közlöny“, „Keresztény Magvető“, „Fiatalság Barátja“, „Vasárnapi Ujság“ mellékleteivel a „Politikai Ujdonságok“ és „Világkrónikával“ és mint a földmivelés ágára tartozók: „Néplap“, a „Magyar Gazda“, mint a politikai ujdonságok melléklete és az erdélyi gazdasági egylet által kiadott népszerű gazdasági művek.* Bezáróul mindig egy jól kiválasztott mulattató történet olvasandó. Nem lenne figyelmen kívül hagyandó a hitfelekezetek hitelveinek ismertetése ilyen alkalmakkor, mert a nép nagy része ezekkel sincs tisztában.

* „Unitár. Közlöny“, „Keresztény Magvető“ minden ekklesziának jár. A „Vasárnapi Ujság“, „Világkrónika“, „Politikai Ujdonságok“, „Magyar Gazda“ előfizetési díja együtt egy negyed évre 3 firt 90 kr. „Néplap“ negyedévre 50 kr. Az Erd. Gazd. Egylet népszerű kiadványai szintén nagyon olcsók. V.

Egy harmadik este ugy lenne beosztandó, hogy azon a nők* is megjelenjenek, még pedig ismerve székelv nőink munkás szorgalmát, fonás, varrás, vagy más kézimunkával. Ily alkalommal egy-egy megható szép történetet vagy képet a családi életből válasszunk felolvasás tárgyául, a mi tegye vonzóvá a megjelenést s ekkor aztán lehetne tárgyalni a közegészség, gyermeknevelés stb. kérdéseit, melyek jó alkalmat nyujtanak a babona lassanként való kiirtására.

Egy estét be lehetne rendezni azon felnöttek részére, a kik magukat az irás, olvasás, számolásban óhajtanák gyakorolni.

Utoljára hagytam, de nem mint utolsót, a dalárda alakítását és gyakorlását. Istentiszteleteink vonzóvá tételére valóban nagy befolyással van és lenne a szép orgonázás és éneklés. Vétkezik az az énekvezér-tanító, a ki, ha képességgel bír reá, nem alakít dalárdát. Ha csak férfikar és két szólamban énekel is, felemelő hatása van. Hát még a hol vegyes kar, avagy külön férfi és külön női kar van? Ismerem egy derék énekvezér barátomat (Tóth Vilmos szt.-ábrahámi énekvezér-tanító), a ki külön féfi és külön női dalárdát alakított s eléggé nem méltányolhatóan és üdvösen működik mindkét kar. Minő szép és magasztos szerepe lenne az ily dalárdáknak úgy a templomban, mint a fennebb jelzett estélyeken!

A „Dávid Ferencz egyleti és olvasókör“ ilyen módon való működése mellett figyelmét kell fordítsa arra is, hogy könyvtárt alapítson. E tekintetben, azt hiszem, segítségre számíthatna úgy a „D. F. Egylet“-nél, mint az „E. M. K. E.“-nél, sőt ujabban a magas kormány körébe tartozó lelkes buzgóságu férfiak közreműködésével mozgalom indult meg Budapesten az országosan szervezendő népkönyvtárak ügyében, a hol szintén nem utasítanak el. A nemes ügy érdekébeu „keresnünk és zörgetnünk“ kell, mindenestre itt is, ott is, s hiszem, hogy vagy itt, vagy ott valami mégis „adatik“.

Végül szólanom kell röviden a kör jövedelméről is. Jövedelmét tenné: 1. *A tagsági díjak*, a mi nem lehet több személyenként 25—30 krnál. 2. *Táncmulatsággal* egybekötött estélyeinek tiszta jövedelme. 3. *Egyeseknek* és esetleg az ekklesiái és községi pénztárak jótékony adománya. 4. *Ha a D. F. E. választmánya*, illetve közgyűlése elfogadja, úgy a D. E. E. azon tagjai, kik egyszersmind a körnek is tagjai, *tagsági díjából egy bizonyos* $\frac{1}{10}$. Meg lehetne osztani a fiók-körnek eső $\frac{1}{10}$ -ot és a közgyűlés esetleg emelhetné is valami kevés hányaddal. Ezen felsorolt jövedelmi forrásokból lenne annyi bevétele, hogy nemcsak kiadásait fedezhetné, de még

* A nők bevonása, ha sikerül, ugy a félsiker már előre biztosítva van. V.—

állandó alapgyűjtést is kezdhetne. Buzgóság és némi áldozatkészség megtalálná az utat és módot!

Ezekben körvonaloztam röviden a „Dávid Ferencz egyleti önképző és olvasókör“ működését, úgy, a mint azt én képelem. Lehet, hogy egy kissé ideális felfogás. Mert tagadhatatlan, hogy az irtak kivitele és elérése a vezetők részéről fáradhatatlan munkásságot, lankadatlan buzgóságot és mondhatjuk ideális lelkesedést kíván. Ámde sokat kivihet „erős szívláng alatt az elszántság hatalma és az érzakarat!“ Már maga a megalakítás körütekintő figyelmet és gondos tapintatosságot kíván. És a ki egyszerre akar-ná megvalósítani mindazt, a mit irtam, ügye már a kezdetkor veszve van. Több évek buzgó munkásságával s talán küzködésével tudhatjuk azt elérni, a mikor aztán boldogító jutalmat nyújt az édes öntudat!*

Munkára hát lelkész és tanítótársaim! Az „új korszak“ erre

* Igen röviden elmondom a megalakítás körüli eljárásomat. Meglehet, vagy egy t. kollegám figyelmére méltatja s még a jelen télen megteszi a kezdet lépéseit. En a midőn tisztában voltam azzal, hogy miként óhajtom a kör működését, egyszersmind azzal is tisztában voltam, hogy nem lenne szerencsés ezt úgy és azonnal meg is alakítani; mert a hirtelen felébresztett lelkesedés az állandóságnak nem szokott biztos alapja lenni. Egy néhány buzgó érzésű és komoly gondolkozásu hívemmel megbeszélve a dolgot, először is a D. F. halála évfordulóján rendezendő emlékünnepelet határoztam el. Annnyival is inkább, mert — megenged a t. szerkesztő ur — de az én nézetemmel nem egyezik meg, hogy azt a napot, illetve vasárnapot úgy szenteljük meg, hogy egyházi beszédeink tárgya Dávid Ferencz legyen. A templomon kívül rendezését az emlékünnepek, bárminő alakban is elfogadom. (Felfogás dolga Szerk.) Én november 17-én a délelőtti isteni tiszteltet alkalmával kijelenttem, hogy délután emlékünnepelet tartunk az iskola helyiségben, kezdetét jelezni fogja egyszeri barangozás, s a rendes templomozás ez okból elmarad. Híveim zsufolásig megtöltötték az iskolahelyiséget, s habár nagy terem, sokan kellett hogy künmaradjanak. Az „Áldott az Ur“ alkalmi ének két versszakának eléneklése után egy rövid megnyitó beszédet és alkalmi imát mondtam, s elénekelve körbe: „Hiszek vallok én egy Istent“ kezdetű éneket, előadtam röviden az unitárius eszmék történetét s felolvastam a Dávid Ferencz életrajzát, részletesen ismertette elítélte-tése és halála történetét. Ezután József Mihály tanító úr előadta a Murányi F. Sándor által írt, odát és elénekelte az alkalmi ének utolsó versszakát. Mely után kijelentve, hogy ez ünnepélet ezután minden évben megfoglaljuk tartani, összekötve egy alakítandó egylet működésével, a hallgatóság megilletődött érzésekkel távozott.

Eredeti szándékom az volt, hogy a jelen télen, csak minden hó 15-én rendezzük a jelzett estélyeket. De engedve híveim óhajának, azon estélyeken kívül minden héten összegyűlünk egy este „Barátságos összejövetel“ czimen, a midőn fő foglalkozásunk a leirt módon való lapolvasás. S mivel kijelenttem, hogy a rendes egyletet csakis a jövő évben szándékozom megalakítani, a mikor a belépés alkalmával már mindenki tisztában lesz az egylet céljával, a jelen nov. 15. — márcz. 15. időszak költségeinek fedezésére önkéntesen adakoztunk. De hiszem, hogy a jövő november 15-én már mint rendes D. F. E. önképző- és olvasó-kör kezdjük meg működésünket a jelzett módon. Rajtam bizonynyára nem fog mulni.

hathatósan int! Korunk végzetetlen jogokkal ajándékozta meg az egyéneket, de a jogok nehéz kötelezettségeket is rónak reá. Népünk eme nehéz kötelezettségeknek csak úgy felelhet meg, ha jogait öntudatos módon tudja élvezni és használni. E jogainak tudatára vezetni a népet első sorban mi vagyunk hivatottak és kötelezettek. A millenaris évet az által szenteljük meg mi a legméltóbban, ha kettőzött buzgósággal igyekszünk munkálni a második millenium biztos alapját, a népnevelése és felvilágosítása szent ügyében.

*Alakítsuk meg hát az ekkléziákban a D. F. egyleti önképző és olvasó köröket.**

Végh Mihály, ravai lelkész.

I m a.

költ

A h a z á é r t.

(Nagyobb gyermekeknek.)

Imádkozom, imádkozom,
S köny lepi el az orczámat.
Tartsd meg Atyám szent kezeddel
Ezer éves szép hazámat.

Az a köny az öröm könnye,
Szívem fáj, ha visszatartom.
Fájhat is, mert onnan támad
Köny a szemben, szó az ajkon.

Tartsd meg Isten szép hazámat
Ezer évről ezer évre,
Boldog, békés napjainak
Ne is legyen hamar vége.

Szép tavasztól késő ősziig
Viritson az erdő, róna,
Gyöngyvirágot, buzakalászt
Magyar ember gyűjtsön róla.

Áldd meg Isten jobb kezeddel
Ezt az áldott magyar népet,
Hogy jóllétben, boldog szívvel
Dicséretet zengjen néked!

Tartsafalvi Albert

* Lelkész barátunkat üdvözljük a nemes munka kezdetén, s a kérdéshez hozzászólásra megnyitjuk a tért, különösen kérvén a tudósítást a hasonló régebbi vagy új egyletekről.
S z e r k.

Pogány magyarok. N-E

Édes kevés, a mit szétszórt hagyományok mondanak nekünk a pogány magyarokról, kik ezer év előtt számunkra e hazát elfoglalták. Hogy bátrak, merészek, kalandosok voltak, tudjuk. Hogy ellenségeikkel szemben engesztelhetetlenek, de a meghódítottak iránt kiméletesek és emberségesek voltak, tőlök józan észszel senki meg nem tagadhatja. Az a vezérszellem pedig, a mely jellemvonásaiknak alapját képezte, s a melyben az eszményi fő cél, a honalapítás, központosult, méltó a mi komoly megfontolásunkra, emlékezetünkre.

Még kevesebb, a mit a pogány magyarok lelki világáról, ősi vallásáról, irva hagyott reánk a sötét időknek fényes krónikája. Aranyas erdők mélyén, kristály forrás mellett, hófehér harczi mén volt az áldozat. S fölzendült az ének táltosok ajkán s fölcsendült a viszhang, a sűrű titkával dévajkodó tündér, — a mint a magyarok, a pogány magyarok évének, ivának Hadur, a harc-isten szent tiszteletére. S hogy a ragaszkodás az ősi szokáshoz mily nagy mérvet ölte, haragos kedélyek fel-fellázadása a keresztény királyság első századában híven bizonyítja. Gejza fejedelem még elég gazdag vala arra, hogy mind pogány, mind pedig keresztény istene oltárán fennen lobogtassa buzgósága lángját. Végre is azonban nekünk is megjelent: „In hoc signo vinces!” (— Győzedelmi jel ez!—) s egy pár tized multán a vitéz, daliás, első vagy szent László lett, lehetett volna a kereszties hadak ihletett vezére.

Keresztények vagyunk De mégis jól esik most, hogy betöltők az első ezerévet, visszapillantunk, habár futólag is, pogány eleinkre. Volt ott aczél izom, de volt aczél jellem, a minőt mostanság a világosodás és az idegesség petyhüdt századában nem sokat találunk. Volt ott véráldozat, de volt hitbuzgóság, őszinte szivekben forró lelkesedés, s nem a most divatos nagyképű áhitat, s nem mindenekfelett a hitszabadság hirhedt útvesztője.

Vagy egyedül volnék, ki így gondolkozom! ? A negyvenes évek koszorus költője ködös Angliában, látva társadalma öntelt ürességét és kijátszva mindent, a mi természetes, mélyen érzett gúnnyal fakadt ily szavakra: Pogány lennék inkább, mintsem ily keresztény!

Józan Miklós.

Unitárius lelkész-kör alapszabályai. E-1

1. §. Czim: „Unitárius lelkész-kör.

2. §. A lelkész-kör *célja*: A lelkipásztori működés körébe eső gyakorlati és elméleti kérdések szakszerű és tudományos megvitatása, a lelkészek között a barátságos és bizalmas kartársi szellem

ápolása, erősítése, szóval elősegítése annak, hogy az unitárius lelkészkar egy olyan egységes, együtt érező s egy célra törekvő testület legyen, a mely a vallásos és erkölcsös életet a maga hatáskörében virágzóvá tegeye.

3. §. Minthogy a lelkészkar célja azonos a Dávid Ferencz-Egyletével, a lelkészkar egyszersmind úgy tekintetik, mint a Dávid Ferencz-Egylet előkészítő bizottsága, s ehez képest mindenik egyházkörben alakul lelkészkar, a mely tisztviselői által érintkezik a lelkészkar központi választmányával, s koronkint tartandó gyűlésein tárgyalja és előkészíti azokat a kérdéseket, a melyek a kar célja megvalósítására irányulnak, valamint azokat, a melyek a Dávid Ferencz-Egyletben, s illetőleg annak fiókegyleteiben nyilvánosságra hozandók.

4. §. A lelkészkar *tagjai* rendes és segédlelkészek, lelkészjelöltek és theologiai tanárok.

5. §. A lelkészkarnek van egy központi elnöke, egy alelnöke, egy jegyzője és egy pénztárnoka, a kik 3 évre választatnak.

6. §. A lelkészkar tagjai, ha azok egyszersmind a Dávid Ferencz-Egyletnek is rendesen fizető tagjai, külön tagdíjat fizetni nem kötelesek, ellenben azok, a kik a D. F.-E.-nek nem tagjai, a lelkészkarnek évenkint egy-egy forintot fizetnek, minek fejében joguk van a lelkészkar közreműködésével évenkint kiadott és egy forintot meg nem haladó értékű kiadványhoz.

7. §. A lelkészkar felolvasásokat, vitatkozásokat tart, s eszmecserét folytat az előre kitűzendő, vagy az elnök által elfogadott és a gyűlésen kitűzött tárgyak s kérdések felett.

8. §. A lelkészkarnek joga van a Dávid Ferencz-Egylet központi, - illetőleg fiók-egyleti választmányaihoz indítványt tenni s általában a Dávid Ferencz-Egyletet mindennemű működésében támogatja.

9. §. A lelkészkar irodalmi munkásságot folytat, s arra törekszik, hogy a gyakorlati lelkészkedés és a theologia körébe tartozó dolgozatok kiadassanak s ezáltal egy gyakorlati (és tudományos) theologiai irodalom teremtsék, mely felölelje nemcsak a jelenlegi, hanem a régebbi theologiai irodalmat is.

10. A lelkészkar gyűlései zártkörűek, s tehát egészen bizalmas jellegű értekezések, a melyeknek tanácskozásai s határozatai nyilvánosságra nem hozatnak, azonban indítványozási joga minden fiókkarnek van.

A lelkészkar gyűléseiről jegyzőkönyv vezetetik.

Hasznos tudnivalók.

Az egyházi adóról.

Bátor vagyok felkérni a tek. szerkesztőséget alábbi soraimnak becses lapjában leendő közlésére, a melyet bizonyára szivesen fog venni néhány lelkész és tanító afia, kik a törvény rendelkezése ellenére is fizettek eddig oly adót, a mely alól fel vannak mentve s azzal bizonyára meg lesznek róva tovább is, hogyha felszólamlással nem élnek. Ugyanis:

A községek rendezéséről szóló 1871. XVIII. t.-cz. 124. §-ban ez áll: „Az állam hivatalnokai, katona- és honvédtisztek, törvényhatósági tisztviselők, néptanítók a községi adótól hivatalaik után járó jövedelmeikre nézve továbbra is adómentesek.

Hasonlólag nem fizetnek pótadót a lelkészek sem azon javadalmaikról, melyeket kizárólag az illető egyházközségben viselt lelkészi hivataluk után élveznek.“

Az 1886. évi XXII. t.-cz. 138 §-ban is ez áll, s azon későbbi törvények semmit sem változtattak. S miután a vicinál útmunka alól is fel vannak mentve (1890. évi I. t.-cz. 49. §), megyei pótadó sem vehető ki rájuk.

A keresk. minister 1892. okt. 20-án 58.753 sz. a. rendeletében pedig azt mondotta ki, hogy az állam hivatalnokaira, a törvényhatósági tisztviselőkre, néptanítókra stb. illetményeik után, keresetadójuk alapján az 1890. évi I. t.-cz. 23. §-ban említett *útdó* ki nem róható, s ez adómentességet egyidejűleg, az 1886. évi XXII. t.-cz. 138 §. második bekezdésére való hivatkozással, a lelkészekre is kiterjesztette, kik kizárólag lelkészi hivatalaik után fizetnek IV. oszt. kereseti adót, s az 1891—92-re már kivetett s fel is hajtott *útdók* visszatérítését elrendelte.

A törvénynek ily világos rendelkezése ellenére is a lelkészek és tanítók nagy része fizeti rendes hivatali illetménye után is a pót- és *útdót* s ugyanezt megfizettetik az egyházzal a *canonica portio* után is a legtöbb helyen.

A hol ez így áll: mindenesetre felszólamlással kell élni s a törvény által biztosított jogot meg kell e téren is védelmezni. Mert az oly lelkész vagy tanító, a ki kizárólag hivatala után élvez jövedelmet, sem pót- sem *útdót* nem tartozik fizetni. Az egyház sem róható meg pótadóval azon birtok után, melyet a lelkésznek és tanítónak adott használatba fizetesképpen, s csak az után köteles pótadót fizetni, a mi így fennmarad; s hogyha birtokát teljesen a belső emberek élvezik: akkor *útdóval* sem róható meg. Hogyha az egyház meg van róva pótadóval a *canonica* után is, a felszólamlást tegye meg az egyház gondnoka. Még pedig: tüntesse ki,

hogy az egyházi birtokból mi van a lelkész és tanító használatába adva s így mi lenne megróható póttadóval és kérje a többinek törlesztését s már befizetett három évinek a visszatérítését, minek visszatérítését az 1883. évi 44. t.-cz. 90 §. utolsó előtti bekezdése határozza. A felszólamlásnak idejét be kell tartani, mert így könnyebb a menete. Ez pedig a következő:

Mikor az előljáróság közhírré teszi, hogy a póttadó előíratott, vizsgálja meg az egyházi előljáróság a kivetési lajstromot, s hogyha a fenti esetet látja fennforogni, a gondnok adja be folyamodványát (adóügyben bélyegtelen) I-ső fokon a községi képviselő testülethez, II-od fokon a vármegyei törv. hatósági bizottsághoz és III-ad fokon a ministeriumhoz. Hogyha utadóval van megróva a fent említett esetben, akkor I-ső fokon a vármegyei törv. hatósági bizottsághoz, II-od fokon a ministeriumhoz kell folyamodni. A lelkész és tanító is kövesse el ezt a menetet a felszólamlásnak s hogyha eddig fizette ezen adókat, 3 évi pót- vagy utadónak visszatérítését kérje, mert azt a törvény értelmében elrendelik, de 3 évinél többet nem fizetnek vissza.

Most vannak folyamatban éppen az adó-előírási munkálatok; a közhírré tételre figyelmezzenek az egyházi előljárók, különösen lelkész és tanító affiai, sérelmeiket orvosoltassák a törvény balzsamával, hogy nyerjenek ez által is kevés kárpótlást — a nagy veszteség után.

Alsó-Rákos, 1896 január 9.

Ütő Béla, unitárius pap.

A rosztal való hajlam a rosztal nevelés következténye-e?

Tekintetes szerkesztő ur! K* helységében a bünesetek oly gyakoriak, hogyha népességét is tekintetbe vesszük, párja nincsen vidékünkben. Legujabban is ott rablógyilkosság követtetett el, s közbeszéd tárgya lett, hogy „valjon a rosztal való hajlam vagy a rosztal nevelés következténye-e?”

Akadtt ugyan a társaságban egy-kettő, kik a rosztal való hajlamot a rosztal nevelésnek tulajdonították s ezen állításukat példakal is lehetőleg igyekeztek bebizonyítani. Azonban a társaság nagyobb része ezen feltevésnek határozottan ellene mondott s téves felfogásnak tartotta, azt állítván, miszerint az ember úgy a rosztal, mint a jóra születve születik. Ha rosztalnak született, azt a nevelés sem teheti jóvá; ha ellenben jónak született valaki, azt a rosztal nevelés sem ronthatja el. Ezen állításukat erős érvekkel és okokkal is támogatták, példaképpen felhozatták, hogy egy apa,

kinek több gyermeke születik s egyarányu nevelésben részesül, természetben és hajlamban mégis egymástól eltérők lehetnek. A tudományosan képzett és neveit emberek közt is manapság ép úgy van rossz hajlamu ember, mint a teljesen neveletlen emberekben, mit szintén számos példával bizonyítottak be. Egyiknél a rosszat sem a tudomány, sem a nevelés nem tudta kiirtani, míg a másikinál ennek hiánya mellett is csak jót és becsületességet lehet tapasztalni, s több efféle. Tehát a nevelés — állításuk szerint — irányadó nem lehet; minden egyéb érvelés nekik hiába való és haszontalan fáradság.

Ha azonban ezt a kérdést még alaposabban bonczolni akarjuk, előre is ki kell jelentenem, hogy kevés kivétellel, nálunk tulajdonképeni nevelésről szó sem lehet. Hát nevelés az, hol a gyermek a szülőivel szemben a feltétlen engedelmisséget még nem is ismeri? S a szülő saját akaratát a gyermekeivel szemben sokszor érvényre juttatni nem képes? Pedig szomorú valóság, hogy ez sok esetben így áll. Felfogásom szerint a gyermek születése percében éppen úgy alkalmas lehet a jóra, mint a rosszra, vagyis a gyermeki szív oly fogékony lehet egyikre, mint a másikra. Most hát attól függ: mely irányban gyakorolnak nagyobb befolyást a nevelésnél, mert a gyermekre nézve ez lesz a döntő.

Helyes bánásmóddal házi állatainkat is hűségre, szelidségre és engedelmisségre tudjuk szoktatni, sőt a legvadabb állatokat is manapság türelemmel meg tudjuk szelidíteni. Az ember miért volna kivétel?

Közleményemnek az Unitár Közlönyben helyet kérve, óhajtanám, hogy a soraim előtt való kérdéshez tapasztaltabb, tudományosabb és a neveléssel sokat foglalkozó egyének is hozzászóljanak.

Alsó-Siménfalva.

Kozma Elek.

Mit olvassunk a bibliából?

V-E

Február hónapban olvassuk a Máté evangéliumát a 3-ik résztől a 23-ig.

Apróságok

V-E

— *Önértet* Számtalan példáját látjuk az önértetnek minden lépten-nyomon. Még talán néha sok is a jóból, legalább is igen gyakran fordul elé nálunk a középkorból maradt lovagias felhevülés egészen a vérontásig.

Ez az önértet nemcsak az önvédelemre szokott kiterjedni, hanem kiterjed a barát, a hitves, a rokon, a bajtárs, a haza, a nő s a becsület védelmére is.

Egy néhány igen érdekes esetet tudunk az újabb időből, midőn az önértet a vallás érdekében is megnyilatkozott.

Egy ifju unitárius előtt kicsinylőleg nyilatkoztak az unitáriusokról, s ő éppen mintha hitvesét bántották volna meg, elégtételt vett. Egy tekintélyes férfi egy megfelelő társaságban önértettel jelentette ki az unitáriusokat bántalmazó barátja előtt, hogy ő „unitárius“. Ismeretes, hogy bocsánatkérés lett az elégtétel.

Az önértetességre nemcsak akkor van szükség, a mikor mások támadnak, hanem akkor is, a mikor magunk feledkezünk meg a kötelességünkről. Ez gyakoribb eset mint a másik, s tehát az ilyen értelemben vett önértetre sokkal nagyobb szükség van, mint a lovagiasra.

Vessünk számot magunkkal, s hozzuk tisztába, hogy vajjon megtettük-e a kötelességünket vallásunk és egyházunk érdekében. Most nem kérik vagyonunkat, nem fenyegetik életünket, csak önértetes figyelmet, egy csekély jóindulatot, egy kevés odaadást, egy mustármagnyi hitet és áldozatot kérnek tőlünk, csak annyit, a mennyi éppen kitelik! Ezt ne tagadjuk meg. Ezt adjuk meg szó és panasz nélkül, önként és jó kedvvel, mert az ilyen áldozat kedves mind az Isten, mind az emberek előtt.

Hiveim, unitáriusok ébredjétek önértetre s meglátjátok, hogy a mustármagból nagy élőfa lesz, s a ti hitetekkel sziklákat mozdított ki helyökből.

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI MOZGALMAK.

— A kormány karácsonyi ajándéka. Ez alatt a czim alatt megelőző számunkban azt írtuk, hogy a vall. és közokt. miniszter ur a rendelkezése alatt álló 100,000 frtból az unitárius egyháznak a lelkeszi fizetés kárptolására 4500 frtot utalványozott, azzal a körülírással, hogy ezen összegből 1000 frt adassék a püspöknek a polgári tövény életbeléptetése következtében szenvedett vesztesége kárptolásául stb. Minthogy ez a közleményünk némi félreértésre adott okot, kijelentjük, hogy ezt az államszegélyt csak mi nevezük kárptolásnak. Az a 100,000 frt, a mely összegből egyházunknak ez a 4500 frt jutott, az 1895. évi országos költségvetésbe a különböző egyházak lelkeszei fizetésének kiegészítésére lett felvéve a törvényhozás által. E czimen kapta a 4500 frtot egyházunk is. Tévesen használtuk tehát a kárptolás szót s ezt a segélyt inkább ugy lehet és kell is tekinteni, mint egy lépést az 1848. évi XX. t.-cz. 3. §-a megvalósítása felé, a mely t.-czikkben a bevett vallásfelekezetek egyházi és iskolai szükségéinek közálladalmi költségek által leendő fedezésének elve van kimondva. Tévesen írtuk volt azt is, hogy ez a segély kiutaltatott. Sőt a mi e segély feletti örömmünket némileg csökkenté, éppen az, hogy a miniszter ur azt nem is szándékozik egyházi hatóságunknak, hanem egyenesen a segélyezendő lelkeszeknek kiutalni. Erre nézve felterjesztésében az E. K. Tanács ki is fejezte a maga óhaját és kérését, hogy ez a segély jövőre legalább utaltassék ki egy összegben egyházi hatóságunknak, a mely annak rendeltetése szerinti felhasználásáról és kiosztásáról mindannyiszor kötelességének ismerendi. A mint a lapokból olvassuk, az ev. reformátusok conventi elnöksége is hasonló felterjesztést tett.

— **A lelkészi államsegélyt** — a Prot. E. és I. Lap — meghizható hire szerint a kormány az autonomikus egyházaknak szabad rendelkezésére fogja bocsátani. Ennek mi is kiváló mértékben örvendünk, mert feltettük szabadságunkat. Egyházi főhatóságunk is hangsúlyozottan kérte a vallás- és közoktatási minister urat azon terve megváltoztatására, hogy az adóhivatalokkal egyenesen a segélyezettnek fizettesse ki a segélyt. Értesülésünk szerint a lelkészi segély is, miut az egyházi segély, egyenesen az egyház közpénztárába fog kiutaltatni s onnan küldetik szét.

— **Jó hír.** A székely-kereszturi unitárius közpiskola történelme készen van. Jó és kellemetes hírnek mondjuk ezt, mert ebből a műből e fontos intézet multja mintegy tükörből fog megtetszeni. Teljes elismerés illeti a mű szerzőjét Sándor János igazgatót azért a nagy szeretetért és buzgalomért, a melylyel nehéz feladatát megoldotta. Hogy e művel mit fog nyerni az unitárius egyház és a magyar irodalom, azt a mű bírálója Kozma Ferencz tanfelügyelő következő sorából lehet előre is gondolni: „A mi a történelmi anyag összegyűjtését illeti, ebben Sándor János nem remélt szép eredményt ért el. Nagy kitartással és hosszú időn át kellett fáradoznia s benső ügyszeretettel dolgoznia, hogy ily fényes sikert mutathasson fel. S hogy e tekintetben Benczédi Gergely aa. is nagy segítségére volt, azt az előszóban hálásan említi meg. . . . A gymnasium megalakulását, háromszori építkezését oly plasztikusan adja elő, — a székelység kulturái fogékonysága, párfját talán az egész országban ritkító áldozatkészsége, vezéreinek bölcsesége, vallás- és hazaszeretete oly inponáló erővel emelkedik ki előadásából, hogy azt mindenha a tisztelet és lelkesedés érzetével fogják olvasni mindenütt, hol a magyar faj iránt csak legkisebb rokonszenv is él a szívekben. N-künk pedig örökre bátorító és lélekemelő példa lesz elődeinknek szivós kitartása és megörökített erénye, melylyel a semmiből maradandó művet tudtak létrehozni.“

— **Millennáris ünnepek.** Az E. K. Tanács meghatározta, hogy minden unitárius egyházban pünköst első napján a nagy nemzeti örömnépep alkalmából istentisztelet tartassék. A hívek felhivatnak, hogy ebből az alkalmából alapítványokat tegyenek s egy millenáris közalapra a gyűjtést meg fog kezdeni s e végett felhívat intéztek az egyház tagjaihoz, ugy a férfiakhoz, mint a nőkhez.

— **Torockóra** a főt. püspök úr Józán Miklóst kinevezte lelkésszé. Józán egy évet mint segédlelkész Polgárdiban szolgált s Oxfordban léte alatt két évig járt az angol unitárius ekklesiákba kiségitőnek. Lelkész-karunk Józánban egy derék, tehetséges és jól készült ifjú erőt nyert. Kivánunk sikert.

— **Budapesten** febr. 17-én lesz Gál Miklós lelkész beköszöntője. A főt. püspök úr fogja végezni a beiktató lelkészi teendőket.

— **Nemzetközi unitárius kongressus.** A millenáris kiállításnak egyik nevezetessége lesz az unitáriusok kongressussa, mely júliusban vagy augusztusban fog tartatni Budapesten. Angliai, amerikai unitáriusok s azokon kívül, remélhetőleg olasz, francia, holland, schweitz-i és német követek fognak részt venni. Az előkészületek a főt. püspök úr indítványa alapján már megkezdődtek.

— **Emléke** Ferencz József unitárius püspök kir tanácsos 40 évi papi és tanári jubileumának, megjelent Boros György szerkesztésében. Tartalmazza az összes beszédeket és üdvözlőteket, az összes emléktárgyak leírását, az összes adakozók névsorát, továbbá 40 évképet, melyben a szerkesztő leírja a kolozsvári főiskola s az unitárius egyház történelme főbb vonásait, Ferencz József püspök munkás életét és szerepét e 40 év alatt; bemutatja a főiskola volt és jelenlegi, a kereszturi iskola jelenlegi tanárait és közli F. J. püspök egykoru, kitünő arcképét. Ára egy korona s megrendelhető szerkesztőségünknel.

— **Brocsko Lajos,** a budapesti prot. orsz. árvaház igazgatója egy tanulmányt írt „Svájcz árvaházairól“. A kis füzet igen érdekesen írja le az árvaházi nevelés irányelveit, a felmerülő nevelési akadályokat, a fegyelmi eszközöket,

büntetésnekmet stb. Helyesen mutat rá a tömegnevelés káros hatásaira, melyek ezen árvaházakban a lehetőleg elkerülvék, a mennyiben mindenhol a felvett árvák létszámának megfelelő nevelő személyzet is alkalmazva van. Ismerteti az árvaházak beszervezését, mely a családrendszeren alapszik, mint a mely a gyermekek természetének és a nevelés céljainak is leginkább megfelel. A szerző, ki e nagy körültekintéssel szerkesztett tanulmányát személyes tapasztalatok alapján meg, éles megfigyelő tehetségével egybefoglalja és követésre ajánlja mindazon elveket és módozatokat, melyeket az árvaházi nevelés tökéletesítése céljából mindenütt — így nálunk is — meghonosítani kellene. Az árvák sorsa iránti meleg érdeklődés felkeltésére irányul a tanulmány minden sora. D—s K.

— Halálozás. Májai Zoltán, a m. kir. Ludovica akadémia IV-ső éves növendéke, Májai István tordai tanár fia, meghalt Tordán jan. 2-án élete 20-ik évében. A szülők szép reménye a kéréllhetlen halál áldozata lett. Részvétellel vagyunk a lesújtott szülők iránt. Isten vigasztalja meg! — Pünkösti Pál, nyug. huszárkapitány, kir. testőrségi jnlólt és 1848—49-beli honvéd-őrnagy özvegyét, Kreszler Annát, jan. 2-án temették el Oklándon 79 éves korában. Férjének 4 évi várfogsága után házuk II-Karácsonfalván a haza sorsa felett aggdó sok székely patricziusnak volt titkos gyűlhelye az ötvenes és hatvanas években. Mindenbe beléavatott lelkes honleány volt. Sokat látott, sokat megért. Fia Árpád s unokái Remenyik Ilona és Remenyik Andor brassói fiatal kultur-mérnök atyánkfia gyászolják. Pál Ferenc oklándi pap mondott koporsója felett megható imát és magvas rövid beszédet. Béke a sokat szenvedett porokra! — i. — f.

Fekete Pál ny. városi tanácsos meghalt Kolozsvárt 1896. évi január 27-én. Mély részvétellel közöljük ezt a szomorú hírt, mert Fekete Pál egyike volt annak a mind inkább apadó jeles seregnek, a melyet a munkaszereget és vallásos buzgóság s az áldozatkészség szelleme hatott át. Kolozsvár városnak számos éven át kitünő tanácsosa volt s az unitárius egyháznak főleg a gazdasági kérdésekben szaktekintélye. A közelebbi években egész lélekkel dolgozott a főiskola újra építése érdekében. A Dávid Ferencz egyletnek legelső örökös alapító tagja volt. Mély részvét kísérté sirjába. Koporsójánál Péterfi Dénes lelkes mondott gyászimát. Nyugodjék csendesen.

EGYELETI ÉLET ÉS MUNKÁSSÁG.

Emléket Dávid Ferencznek! A buzgóság megnyilatkozott újból. Az újév alkalmából beküldött Raffaj András Kapnikbányáról 2 frtot, Árkosi Béla Kőrmöczbányáról 2 frtot, Deák József Karczagról 50 krt, Springmann Ferencz Budapestről 1 frt (2-ik adomány). Köszönet a lelkes adakozóknak! (9-ik közl.)

Felolvasásaink Kolozsvárt. Az első megtartott január 12-én. Érdekes volt minden ízében. A régi kedves hallgatóság több új érdeklődővel együtt jelen volt. Volt bőven, a mi elfoglalja figyelmüket. Iszlai Márton az ifj. dalárdával feltünő jól énekelte el a gályarabok fohásza cz. szép éneket. Ferencz József püspök tájékoztatta és egy lelkesítő megnyitóval adta meg felolvasásaink irányát. Boros György tanár és egyleti titkár a lelkiismeret-szabadságról olvasott fel. Ismertette a tordai országgyűlést, a mely 1568-ban tartatott s a melyen Dávid Ferencz ékeszölésának hatása alatt a János Zsigmond jelenlétében a karok és rendek kimondták, hogy kiki azt a vallás követhesse, a melyet akar. A felolvasás meg fog jelenni az „Erdélyi Muzcum“-ban. Ezt követőleg Buzogány Mariska tanárnő felolvasását a nőnevelésről olvasta fel Ferencz Zsuzsa kisasszony. Érdekes és meglepő volt a két leány munkája. Az iró elmés, helyesen ítél és jól következtet, a felolvasó jól értelmez, tisztán és nőies bájjal ad elő. Mindenki meg volt lepve, mindenki örömmel volt eltelve. A nőnevelést újabb kérdéssé a vall. és közokt. minister úr azon új intézkedése tette, mellyel megengedte, hogy a gymnasiumot végezhessek s az egyetemen

némely tárgyakra beiratkozhasanak. A miniszter fenkölt gondolatját sokan illetéktelenül és igazságtalanul bírálták meg. B. kisasszony ez ellen nemes önérzettel kikél, s mint nő üdvözlí a minister rendeletét, mert meg van győződve, hogy a nő a maga nőiességét nem vetkezi le azért, ha bőv ismerete és teljes tudása lesz. Felolvasó nem feltí a magyar nőket a szélsőségektől „ettől őket jó izlésük és józanságuk is megfogja óvni“. A felolvasás teljes sikert aratott s reméljük nyomtatásban is meg lesz a hatása. A „Nemzeti nőnevelés“ folyóiratban és külön kiadásban is meg fog jelenni.

Még két felolvasó gyűlés lesz: február 9-én és márczius 1-én. Február 9-én Dr. Brassai Sámuel „a hazugságról“, Dr. Lázár Gyuláné: „A vallásos érzés szerepe a nevelőnél“. Ugyanakkor Iszlai Márton vezetése alatt Ürmösi Károly énekelni fog egyházi énekeket. Mind a felolvasók, mind a tárgyak elég vonzókat arra, hogy telt házra számithassunk. — Márczius 1-én Dr. Lengyel Dánielné „A nők a polgári házassági törvény alatt“ vagyis azt fogja tárgyalni, hogy milyen hatása van a polgári házassági törvénynek és milyen lesz nőinkre. Dr. Gál Kelemen „A szép iránti érzésről“ tart felolvasást és a főiskolai dalkör énekel. — Mi csak arra kérjük kolozsvári olvasóinkat, sziveskedjenek jól megjegyezni ezt a két napot. A felolvasás d. u. 4 órakor tartatik

Szerkesztői izenetek Rázmán E. Kg. Köszönettel vettük A lapot elküldöttük. — Zs. Á. Brassó. Köszönjük a 3 frtot s az új tagokat. Az ilyen buzgóság minket is buzdít. — Z. B. Szuv. A kívánt szám elment. Üdvözet! — V. M. R.—a Köszönjük a 3 új tagot. Reméljük a többi is beválik. Kérjük a buzgóságot továbbra is. — Ü. B. R.—v. Pompás. Köszönet. — S. J. skp. Kívánsága szerint. A látszat nem mindig felel meg a valónak. Ez áll ama hely betöltésére is. Az ekkl választási jogával is élt egy bizonyos formában, de mikor meggyőződött, hogy kívánsága törvénybe ütközik, lemondott jogáról. Az Ön theoriája különbben áll. A kérdést tárgyalni fogjuk. — A segesvári unitáriusoknak üdv és köszönet! — D. J. O.—d. Köszönet. A „bevonás“ az ott közel levők feladata volna. A mérnöknek mutatvány ment. — Gy. F. ztm. Nagyon köszönöm a kedves levelet. —

Az egylet pénztárába decz. 22-től 1896 jan 22-ig 1 frt rendes tagsági díjat fizettek: Pataki Istvánné, Puskás Lajosné 1895-re Nagy György, Koronka Antalné 96-ra. Sárdi Sámuel 95-re Dr. Veres Lajos 91—95-re. Kelemen György tanuló 95—96-ra. Lengyel Dánielné, Gyulai Tibor, Sárdi Lőrincz, Tóth Istvánné, Müller Gyula 96-ra Kolozsvárról. (Folyt. a jövő számban.)

Az egylet perselyébe ajándékoztak: Muzsnai József D.-Szt-Márton 1 frt, Szigethi Cs. Sándor Torda 80 kr., Albert Dénes Ladamos 5 frt, Gerjovics József B.-Somberék 1 frt, Kanyaró Ferencz Kolozsvár 1 frt, Kisgyörgy Sámuel N.-Sármás 50 kr., Engel Imréné M.-Vásárhely 4 frt, Gál Ferencz Sz. Gericz 50 kr., Nagy Elemér Csáktornya 50 kr., Deák József Sarkad 20 kr., Mayr János Mocs 1 frt 80 kr.

Kolozsvárt, 1896. január 22-én. Gálfi Lőrincz, pénztárnok.

TARTALOM: Az élet. (Költemény.) Sánthi Károly. 17. l. — Kéi szüljünk a nagy ünnepre Boros György. 18 l. — Alakítsuk meg az ekkléciákban a D. F. egylet köröket! Végh Mihály. 19. l. — Ima (Költ.) Tarsafalv-Albert. 23. l. — Pogány magyarok. Józán Miklós. 24. l. — Unitárius lelkész kör alapszabályai. 24. l. — Hasznos tudnivalók. Útő Béla. 26. l. — A rozsravaló hajlam a rossz nevelés következménye e? Kozma Elek 27. l. — Mit olvassunk a bibliából? 28 l. — Apróságok. 28. l. — Egyházi és iskolai mozgalmak: A kormány karácsonyi ajándéka. A lelkeszi államsegély. Jó hír. Milennáris ünnepek. Torockkón Budapestén Emléket. Brocskó Lajos. Halálozás 29. l. — Egyleti élet és munkasság: Emléket Dávid Ferencznek. Felolvasásaink Kolozsvárt. Még két felolvasó gyűlés lesz. Szerkesztői izenetek. Nyugtázások.

Nyomatott Gámán János örökösénél Kolozsvárt (Belközéputcza 2.)